

Лисенко С. А., Штефан Л. В.

ВПРОВАДЖЕННЯ KEYС-МЕТОДУ В ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

План дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і міжнародне співтовариство, який діє з 2007 р., вимагає «створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки». Один з найбільш продуктивних методів зарубіжної вищої освіти – кейс-метод (case-study, метод ситуативного аналізу) – з моменту свого виникнення у Гарвардській школі права (США) в кінці XIX ст. має непросту історію у вітчизняній освіті. Тільки з 90-их рр. минулого століття розпочалося його інтенсивне впровадження.

Значний внесок у розробку теоретичних основ цього методу зробили іноземні вчені П. Бакстер, С. Джек, Ф. Едейем, Дж. Ерскін, М. Коул, К. К. Ленгделл, М. Лідере, Ж. Піаже, А. В. Шев, вітчизняні та російські науковці М. Бірнштейн, Н. Гашева, А. Жаворонкова, С. Здравомислова, Г. Канищев, І. Козіна, В. Лобода, А. Рибальська, А. Сидоренко, Ю. Сурмін, В. Чуба, П. Шеремет, Т. Яшуніна та ін.

Кейс-метод – на думку російського науковця С. Яковлевої, – це спосіб навчання, застосування якого передбачає осмислення студентами реальної життєвої (професійної) ситуації, опис цієї ситуації, який відображає певну реальну проблему, та її аналіз. Як вважає професор Роберт Мере, навчання – це процес прийняття рішення, а не огляд того, що вирішують зробити інші, чому й сприяє вивчення студентами великого числа ситуацій у запланований відрізок часу.

Гарвардська (американська) школа має на меті пошук одного-єдиного вірного рішення, у той час як Манчестерська (європейська) – допускає багатоваріативність розв'язання проблемної ситуації. Саме європейський досвід, як зауважує Ю. Сурмін, створює можливість для застосування кейс-методу при вивченні гуманітарних дисциплін, особливість яких полягає у відсутності жорсткої обумовленості. Адже гуманітарна освіта є природною галуззю, спрямованою на знання про людину і середовище її буття, яке відрізняється вірогідністю, стохастичністю, варіативністю реалізації і можливістю застосування різних методів навчання у системі з кейс-методом.

Особливо ефективним є використання психолого-педагогічних ситуацій при вивченні відповідних дисциплін, які можуть бути створені на основі класифікації А. Реана, Н. Бордовської, С. Розуму, та доповненої нами: ситуації створення успіху й забезпечення зростання досягнень учнів; самооцінки; самокритики і самоспоглядання; ситуації витримки і виявлення такту у відносинах; зневаги і нехтування іншими; ситуації вибору професії; стимулювання до самостійних суджень і оцінок; стимулювання самостійності при розв'язанні конфліктів; виховання самостійності у прийнятті рішень; стимулювання до самовиховання; стимулювання обману, конкуренції; ситуації вибору найбільш прийняттого варіанту рішення; ситуації щодо встановлення об'єктивності оцінювання знань, умінь та навичок студентів з боку педагога та ін.

Кейсом називають спеціальний комплекс матеріалів, що містить опис ситуації, постановку проблеми, питання, на які мають орієнтуватися студенти, матеріали з навчальною інформацією, перелік джерел інформації, творчі завдання для самостійного виконання. Психолого-педагогічні ситуації можуть розглядатися у повному кейсі (20-25 аркушів інформації), як ілюстрації до вивчення теоретичного матеріалу, так і в середньому (3-5 аркушів), та, особливо, в короткому (1-2 аркуші).